

L' ART DEL PAGÈS

—

PERIÒDICH QUINZENAL

DESTINAT À LA PROPAGANDA

D' AGRICULTURA PRACTICA

TOMO 7.º

1883

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

IMPRENTA DE LA «RENAIXENSA»

CARRER DE XUCLÀ, NÚMERO 13, BAIXOS.

BARCELONA

Ayuntamiento de Madrid

TAULA

que conté las materias publicadas en l' any
1882

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÁFICA.

Als pagessos. Pág. 1.—Diputació provincial de Barcelona. Pág. 3.—
Alternativa de cullitas. Pág. 4.—La filoxera en l' any 1882. Pág. 6.—
Ensayo sobre el establecimiento y conservacion del Catastro en España.
Pág. 17.—Importació de productes espanyols á Fransa. Pág. 29.—Expo-
sició Regional d' Horticultura. Pág. 41.—La Internacional á Andalucía.
Pág. 61.—Comissió provincial de defensa contra la filoxera. Pág. 73.—
Del mal lo menos. Pág. 75.—Lo Congrès de mecánica agrícola á París.
Pág. 77.—Contribució territorial, Pág. 85.—Caràcters propis de las casas
rurals catalanas á través de las diferentes épocas. Pág. 87.—Carreteras
provincials (del Plan aprobat en 10 de Janer de 1879) construhidas, en
construcció y en estudi. Págs. 92 y 93.—Études sur l' huile antiphiloxe-
rique Alexis Roux. Pág. 99.—Lo llibre de la infantesa.—Pág. 100.—La
Ramié al Ampurdá. Pág. 111.—Associació d' aficionats á la cassa y pesca
de Catalunya. Pág. 123.—Comissió organissadora del Sindicat de Propie-
tariis rurals del partit de Vilanova y Geltrú, pera combatre la filoxera.
Pág. 143.—La filoxera en Espanya. Pág. 163.—Los cultivos agrícolas.
Pág. 171.—Nova lley de canals y pantanos. Pág. 172.—Lo nou textil
Ramié. Pág. 183.—La exportació de la pansa. Pág. 184.—Lo prcu del
pá. Pág. 186.—¿En qué quedém? Pág. 215.—Lo país y las brigadas antifi-
loxéricas. Pág. 216.—Vinificacion. Pág. 227.—Colonias agrícolas. Pág. 228.
—Importació de cereals en 1882-83. Pág. 239.—Reunions anti-filoxeri-
cas, A Llotja. A Calella. Pág. 251.—Contribució territorial. Pág. 271.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRÁCTICA.

De la patata. Sas propietats y conreu. Pág. 8.—Excursió viti-vinícola. Pág. 18.—Sanejament de comarcas (Castelldeletels). Pág. 30.—Acció del ví sobre las eynas y canonadas de zinc. Pág. 36.—Població rural. Pág. 43. Los boscos públich. Págs. 46 y 53.—Novas malalties dels taronjers. Pàgina 56.—Lo cultiu de la tófona. Pág. 66.—Nova màquina pera empeltar ceps.—Pág. 78.—La preparació dels ferratjes. Pág. 90.—Colonia de Sant Joan (Huesca). Pág. 93.—Modo de coneixer las vacas lleteras. Pág. 101.—La filoxera en terrenos arenosos. Pág. 103.—Crónica filoxérica. Pàgina 105.—Los rebrots de la soca com enemichs de la olivera. Pág. 112.—Pela dels suros per lo método Capgrand-Mothes. Pág. 114.—La Ramié, Procedencia, Historia, Cultiu y Productes. Pág. 124.—Lo jas dels animals. Pág. 135.—Invents útils. (Hidròmetre regulador de presions ó clau d' aforo.) Págs. 140 y 147.—Un nou cercal. Pág. 159.—L' encalíptus. Pàgina 160.—Las cendras com adob pera la vinya. Pág. 161.—Método molt económic pera fer pá directament del grá sens moldre aquest. Pág. 165.—Fabricació del vinagre. Pág. 175.—Las aus de corral. Pág. 189.—Nou procediment pera la fabricació del ví. Pág. 190.—La aygua salada y la filoxera. Pág. 193.—Una nova industria rural en Catalunya. Pág. 199.—Los vins d' aygua ab sucre (método de Petiot). Pág. 219.—Los rehims. Pág. 222.—Una malaltia desconeguda en lo bestiar. Pág. 229.—Productes del Eucaliptus. Pág. 231.—Empelt de la vinya sobre la servera silvestre. Pág. 233.—Ensucrat dels mostos. Pág. 240.—La cria de las gallinas. Pág. 244.—¿Puch fer milloras en los meus molins? ¿Dech ferlas? Pág. 254.—Utilitat del arbrat pera evtiar l' empobriment del terreno. Pág. 263.—Lo vinagre contra la filoxera. Pág. 264.—Una excursió agrícola á Fraga. Pág. 266.—Medis de distingir los diferents terrenos. Pág. 273.—Los adobs de la vinya. Pág. 279.

SECCIÓ DE VARIETATS

Llana vegetal ó dels boscos. Pág. 11.—Lo Pagés (Poesía.) Pág. 223.—Decálech de la mare. Pág. 24.—Utilisació de las desferas de suro pera la fabricació de la pedra-suro. Pág. 38.—Cadeneta (Poesias.) Págs. 49 y 57.—La gata y 'l poll. Pág. 70.—Fidelitat d' un gos. Pág. 79.—La pell de cabra (Poesía.) Pág. 94.—Llavors que poden sembrarse en las hortas, en lo mes de Maig. Pág. 106.—Festa de Sant Isidro. Pág. 116.—La flor del cor meu (Poesía.) Pág. 117.—La primera fruyta. Pág. 131.—Lo palau de las flors en lo jardí de plantas. Pág. 140.—Classificació de las fruytas segons sos elements constituïts. Pág. 167.—Centre agrícola del Panadés

(Certamen). Pág. 177.—Lo canari. Págs. 195 y 209.—Una exposició d insectes. Pág. 224.—Los caragols combatuts per los indiots. Pág. 235.—Una nova industria (Mahons de suro.) Pág. 248.—Intima (Poesía). Págin 256.—Taula de las mesuras vinícolas empleadas en Espanya, ab sa mesura en litres. Pág. 269.—Al Illm. Sr. Bisbe D. Jaume Catalá (Poesía.) Pág. 275.—A Bethlem. Pág. 280.

NOTICIAS AGRÍCOLAS

Plujas.—Reus.—Fira de la Seu d' Urgell.—Noticias filoxéricas.—Venda de taronjas.—Revista *El Aceite-Roux*. Págs. 13 y 14.—Congrés agrícola.—Exposicions agrícolas.—Franquicias y garantias.—Societat protectora dels animals.—Institut agrícola.—Nova disposició.—Reus.—Sueca.—Tortosa. Págs. 25 y 26.—Pedregadas en primavera.—Síntoma fatal.—Taronjers.—Olivas.—Vins. Págs. 38 y 39.—Probas ab l' oli-Roux.—La pell de taronja.—Rahims frescos convertits en pansas.—Maella.—Mercat de Tarragona.—Mercat de Vich. Págs. 50 y 51.—Lley sobre primeras materias.—*Lo Plá de Bages*. Pág. 58.—Fesomía de las cullitas.—Caballs sementals.—*Lo Plá de Bages*. Págs. 70 y 71.—Aparato pera elevar aygua.—Urgeix una resolució. Pág. 81.—Associació Catalana de contribuyents Viticultors.—Exposició al ministeri. Págs. 95 y 96.—Exposicions agrícolas.—Sucre de remolatxa.—Servey de las aurenetas.—Attacus Atlas (nou cuch de seda).—Aclimatació del tè.—Pell de taronja.—Conservació dels rahims.—L' arbre del cotó. Págs. 107, 108 y 109.—Ensofrat de las vinyas.—Cultiu d' Eucaliptus.—Oli-Roux.—Nombrament.—Sucre de blat de moro. Pág. 118.—La fabricació d' ayguardents.—Plantació de ceps.—Invació filoxérica. Pág. 132.—L' arbre de la pluja.—Fábrica de fruytas.—Reus.—Vich.—Vilanova y Geltrú.—Valencia. Páginas 141 y 142.—Contra l' morrut ó corcó.—Seu vegetal. Págs. 156 y 157.—Cullita de suro.—Reforma de la lley filoxérica.—Defensa contra la filoxera.—Albuñol (Valencia).—Certamen agrícola.—Aprofitament del suro. Págs. 168 y 169.—Fruytas y verduras.—Exportació de rahims.—Associació de culliters.—Colonia agrícola.—Tina de ferro.—Tortosa. Págs. 180 y 181.—Pedregadas.—Edat dels caballs.—Formigas.—Gandia. Págs. 196, 197 y 198.—Brigadas anti-filoxéricas.—Arrós.—Olis.—Pansas.—Taronjas y llimonas.—Arbós.—Artés, Avinyó, Cabrianes y Sallent.—Falset.—Gerona.—Manresa.—Poboleda.—Priorat.—Tarragona.—Valls.—Morella.—Vinaroz. Págs. 211, 212 y 213.—Sucre de remolatxa.—Conreu de la vinya.—Pansa.—Abundancia de rahims.—Aprofitament dels espigots.—Real decret.—Mes filoxera. Págs. 225 y 226.—Exportació de vins.—Suro.—La Ramié.—Congrés d' agricultors de Valladolid.—El aceite-Roux.—Visitas. Págs. 236 y 237.—Aucells de pas.—Arrós.—Garrofas.—Magra-

nas.—Melons.—Safrá.—Taronjas. Págs. 249 y 250.—La caparosa contra 'l frare.—Cascalls.—Sindicat anti-filoxérich.—Adop anti-filoxérich. Páginas 256 y 257.—Pansas.—Patatas.—Societat anti-filoxérica.—Concurs agrícola. Pág. 276.—Taps de suro.—Verduras y llegums.—Safrá.—Caixas de taronja —Pág. 281.

REVISTA VINÍCOLA.

Vins.—Págs. 14, 27, 39, 59, 72, 83, 98, 109, 122, 133, 142, 157, 170, 181, 198, 213, 226, 237, 250, 261, 277 y 282.

CALENDARI DEL PAGÉS.

Cassa y pesca.—Págs. 16, 40, 60, 84, 110, 134, 158, 182, 214, 238, 262 y 278.

FIRAS, MERCATS Y CULLITAS, TAPS DE SURO, OLIS, TARONJA Y FRUYTS.

Firas y mercats y cullitas.—Págs. 59, 82, 96, 119, 257.

Taps de suro.—Págs. 71, 97, 121, 133, 169, 260, 277.

Olis.—Págs. 26, 121, 261,

Taronja.—Págs. 52, 72, 97, 259, 270, 276 y 281.

Fruyts.—Págs. 82 y 282.

TAULA DE LAS FIGURAS ENTREPOSADAS.

Fig. 142 y 143.—Hidrometre regulador de presions ó Clau d' atoro.
—Páginas 138, 139, 146 y 147.

NOMS DELS AUTORS DELS QUALS S'HAN PUBLICAT TRAVALLS.

- D. Joan Gatell y Folch, enginyer industrial y agricultor.
» Simon Alsina y Cros, poeta.
» V. de Vera y Lopez, enginyer.
» Lluís B. Nadal, poeta.
» Joseph Bayer, enginyer industrial.
» Melcior de Palau, enginyer civil.
» Eduart Vidal y Valenciano, escriptor públich.
» Joan Martí y Tomás, périt agrónomo.
» Primitiu Artigas, enginyer de monts.
» Joan Montserrat y Archs, metje.
» Manél Escudé Bartolí, oficial d' Estadística.
» Calixto Parent, escriptor francés.
» Francisco de P. Capella, hisendat.
» Guillem J. de Guillen, enginyer industrial.
» Francisco Bartrina, poeta.
» J. Rebutós, agricultor,
» Jascinto Verdaguer, poeta.
» Ricart Ginebreda y Riera, hisendat.
» Dr. Sangredo.
» Francisco X. Tobella y Argila, périt agrónomo.

INICIALS Ó PSEUDÓNIMS.

R. A.—T.—X.—L. H.—I. A.—T. A.—Scheitlin.—Un testimoni pre-
sencial.

FUNDAT Y DIRIGIT PEL PÉRIT AGRONOMO D. FRANCISCO X. TOBELLA Y ARGILA.

SURT DOS VEGADAS AL MES Y VAL UN DURO L'ANY.

ALS PAGESOS.

Al entrar en lo seté any de nostra publicació, no cal dirvos sino que seguirém la mateixa linea de conducta que 'ns trassarem desde 'l comensament de nostra revista, dedicantla molt especialment á la propoganda de la agricultura práctica, com venim fent desde que per primera vegada emprenguerem tan espinosa empresa.

Nos imposárem aquesta tasca en l'any 1877, prosseguintla d' idéntica manera en los de 1878, 79 y 80, fins que en 1881 comensarem la publicació de la *Biblioteca de*

L' ART DEL PAGÉS ab los dos volúms que forman lo tomo primer d' una *Biblioteca agrícola catalana* de butxaca, ab las «Nocions d' anatomia, organografia y fisiologia vegetals» per En Florenci Piera, horticultor, «Fabricació de vins escumosos» per En Miquel Esquirol, vinicultor; ab 113 figuras entre-posadas en lo text y mes de 240 planas de lectura. En bona fé que no 'ns n' arreptirem, per quant en l' any prop-passat de 1882 continuarem la mateixa tasca del anterior, donant á llum lo segon tomo ab los dos volúms que tractan respectivament de «La atzabara» (pita) com ausiliar poderós pera l' agricultor, per En Francisco X. Tobella y «Manipulacions dels vins» baix lo punt de vista higienich, per lo Dr. Frederich Benessat.

Convensuts del bé que podén reportar als pagesos semblants tractadets ó monografias, fillas casi sempre de la experiencia y molts vegadas de la práctica, y posadas en condicions de fácil inteligencia pera las personas á las quals van principalment dirigidas, no titubejém enguany, gens ni mica, á publicar lo tercer tomo que comprendrá á lo menos dos volúms, que serán la «Conservació dels cereals» d' una manera económica; treball premiat en lo Certámen de Vich, verificat ab motiu de la inauguració del ferro-carril de Sant Joan de las Abadessas, á nostre constant favoreixedor En Ricart Ginebreda, agricultor, y «La mestressa industriosa» del no menos intelligent y consciensut colaborador l' enginyer industrial y agricultor En Joan Gatell.

Ab aquestos elements, ab la cooperació y benevolensa de nostres constants subscriptors y ab la bona voluntat de tothom, no 'ns han de mancar may forsas pera portar á terme nostres propósits, tal qual los compren

LA REDACCIÓ.

DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA

Aquesta Corporació en sessió pública ordinaria de 18 del corrent, acordá que se repartescan per la Presidencia, entre las personas y associacions de la provincia que ho sollicitin, los nou mil cinchcents ceps procedents de llevar americana y los mil sarments de la mateixa procedencia, de las varietats existents en la Granja experimental Escola, y en las cantilats que s' estimi millor entre los viti-cultors que oferescan majors garantias de que disposarán la plantació baix un plan metódich y en condicions de terreno, nivell y exposició convenient, á fi d' obtenir un conjunt d' observacins fidedignas, y quedant obligats los que reben los mencionats ceps y sarments á seguir las instruccions que dictin lo Director de la Granja, lo comissionat per la Diputació doctor D. Frederich Trémols, ó sos delegats, y á entregar quan l' estat de la plantació ho permetia, un número de peus de cada varietat, igual al dels que reben, y debent permetre la entrada en lo punt de la plantació als mentats Director, Comissionat y delegats pera la inspecció y vigilancia de la mateixa.

Lo que, en cumpliment del calendat acort, se fá públich á fi de que las personas que desitjin sollicitar alguns dels indicats ceps ó sarments conformantse ab las expressadas condicions, presentin la oportuna instancia dintre 'l plasso de 15 dias, á contar desde la inserció d' aquest anunci en lo *Boletín Oficial* de la provincia.

Barcelona 30 de Desembre de 1882.—Lo President, Joseph Vilaseca y Mogas.—Lo Secretari, Teodoro Llavallol.

AGRONOMÍA.

ALTERNATIVA DE CULLITAS.

Las plantas absorveixen los elements nutritius que las constituheixen, per las arrels, cuan aquells resideixen en lo terreno, y per las fullas cuan provenen de la admósfera. La intensitat ab que aquets órgans verifícan sas funcions es variable pera cada vegetal, d' ahont resulta que una planta será tant mes esquilman ó empobrirá tant ménos un terreno cuan mes activa siga la assimilació verificada per las fullas, ménos las de las arrels.

L' embroiment d' un terreno, fins dintre d' un mateix cultiu, s' apressa ó 's retarda segons l' aprofitament que fassám de la planta que sustenta, puix clar está que si aquesta la seguém, las arrels y part dels tronchs que quedan, constituheixen un adob, si bé incomplert, pera la cullita següent; al pas que si la planta s' arranca, com res queda en la terra, aquesta 's fá mes aviat improductiva.

Además, entre recolectar en vert una planta, y deixarla fins que maduri, hi ha una notable diferencia porque tots los vegetals, en lo moment de la fructificació es cuan major activitat desplegan las arrels para enviar al fruyt que ha de multiplicar la especie la major cantitat possible de sustancias alimenticias.

Aixis s' esplica que, mentres no 's pot, económicament parlant, cultivar en un mateix terreno dos ó mes vegadas seguidas l' ordi pera aprofitar son grá, pot en cambi cuan se destina á ferratje repetir-se aquest cultiu sense gran detriment de la fertilitat del terreno, sobre tot si no 's descuida la adició d' adobs.

Encara que algunas plantas esquilman los terrenos en que vegetan mes lentament que altres, totas acabarán en un plasso mes ó menos llarch ab la fertilitat del terreno, si á aquest no li doném los adobs necessaris pera reposar las pérduas sufertas.

Aquesta necessitat d' adobar los terrenos porta en si la ine-

ludible precisió de procurarnos los adobs, ja comprantlos, lo qual no sempre es possible ni económic, ó ja produhintlos la mateixa explotació.

Pera aixó fa falta disposar de bestiar, y pera alimentarlos es forsós destinar una extensió proporcionada al cultiu de plantes ferratjeras. Però com aquestas plantas no poden cultivarse per temps indefinit en un terreno, á pesar de lo poch que l'empobreixen d'aquí que 'ls ferratjes deuen sempre figurar en tota alternativa de cullitas, ben establerta pera atendre á las necessitats del bestiar que ha de proporcionar, además d'altres productos, los adobs necessaris en tota explotació ben montada.

Al pas que hi ha cultius que afavoreixen lo desentrotllo de plantas extranyas, n'hi ha d'altres com hem dit, que per la época d'efectuar las labors, per la possibilitat d'esterminar las herbas dolentas á mida que surten ó porque aquestas moren aufegadas pe 'l gran desentrotllo foliaci de las que constitueixen lo cultiu principal, netejan lo terreno, reduheixen los gastos, y de consegüent aumentan los productos.

Per tant, despres d'una planta cualsevol de las consideradas al comensament del párrafo anterior, den reemplaçar altra que impedisca la multiplicació de las plantas perjudicials ó facilitin l'estermini al donar los cuydados successius que aquella reclama.

La necessitat de mantenir lo terreno ab un grau convenient d'esponjositat, obliga á practicar labors en lo temps que trascorra desde què s'alsa una cullita fins que 's fa la sembra següent. Per aquesta rahó deuen elegirse cultius que al succehirse, deixin lo temps necessari pera preparar lo terreno convenientment.

Com tot cultiu exigeix l'anticipo de cert capital variable pera cada especie, lo pagés ha d'elegir pera que alternin entre sí, aquellas plantas que pe 'ls cuydados que necessitin obliguin á desembolsos proporcionats als recursos ab que conta cada un.

La alternativa de cullitas hi ha que subordinarla també á las forsas disponibles de cada explotació, pera que durant tot l'any los traballs sigan regulars y no permanescan inactius

ni 'ls jornalers ni 'ls animals destinats al treball, ni hi ha necessitat en cortas épocas de pendre jornalers á preus pujats.

Finalment en tota rotació de cultius, hi ha que elegir aquelles plantas mes apropiadas al clima y terreno en que han de vegetar y que á sa fácil colocació en lo mercat, reunescan la circumstancia de conservar un valor constant y relativament puja.

De las consideracions que antecedeixen se desprenen los següents principis generals, á que s' ha de subjectar una bona alternativa de cullitas.

1er. Las plantas que en son mateix terreno se succehescan, deurán esser d' especie destinta ab objecte d' evitar la reproducció d' insectes y plantas perjudicials.

2^a. Després d' un cultiu que xuc-eli preferentment certs principis, deu seguir sino un que s' apropie los que rebutjá 'l primer.

3^r. La cantitat y calitat dels adobs empleats, ha de guardar relació ab las plantas cultivadas pera que aquestas trovin sempre en lo terreno 'l gran de fertilitat que necessitan.

4ta. Donar al cultiu de plantas ferratjeras tanta major importancia quant menor siga la fertilitat del terreno y major la necessitat d' adobs.

5na. Elegir aquelles plantas que dongan lo temps suficient entre sos cultius pera treballar convenientment lo terreno, y mantingan en constant activitat las forsas disponibles.

6e. Relacionar la classe é intensitat dels cultius al capital d' explotació.

7e. Elegir las plantas mes productivas ab lo menor gasto possible.

8^a. Procurar que las especies cultivadas sigan propias del clima y de la localitat en que han de vegetar. — R. A.

LA FILOXERA

en l' any 1882.

Es notable la extensió que ha adquirit durant l' any passat la filoxera sobre 'ls vinyats espanyols, venint á constituir aquesta plaga un enemich cada vegada mes terrible pera nostra viticultura.

En l' Ampurdá, los vinyats infestats no arribavan, al comensar l' any 1882, al terme de Palafrugell, y per la primavera ja rebassava l' insecte aquest punt, trovantse focos en lo referit Palafrugell y en Cadaqués, talant per complert los partits de Figueras, Gerona y La Bisbal. Al comensar l' estiu se notaren ja los passos del insecte en Torruella de Montgrí y en Fanals. Per Setembre ja 's determinaren dos focos en Vidreras, tres á Lloret de Mar y dos á Blanes, invadint per últim l' insecte los termes de Caldas de Malavella. En Octubre, la plaga, avansant sempre, comensar á causar estragos á Hostalrich, no essent ja dubtós que la part frontera de Barcelona y la fértil comarca del Vallés se veurian aviat infestadas. En efecte: en Novembre la filoxera saltant los monts Gabarros y donant la volta per la part del Litoral se presentá en Tordera y Fogás, penetrant en la provincia de Barcelõna fins á Sant Celoni es á dir ja en plé Plá del Vallés.

Per la part dels Pirineus Orientals la plaga ha baixat fins á Estagell y no sabém encara los límits de la invasió.

Igualment s' ignora lo que la filoxera haurá avansat per la linea frontera entre Fransa, Guipúzcoa y Navarra. Al comensar l' any 1882 se determinaren los treballs de defensa y s' acordá la linea aisladora, la cual per sa part mes curta, tindria 45 kilómetros. Las comissions organísadas en Guipúzcoa y Navarra comensaren sos treballs, pero actualment no 's coneixen oficial ni particularment los detalls de la invasió per aquella part.

Per la frontera portuguesa s' ha realísat, durant l' any 1882, lo que ja de fá molt temps se temia.

Durant los mesos de Juliol y Agost s' ha caracterísat la presencia del insecte en la provincia d' Orense, en una estensió de 400 hectáreas que comprenen los vinyats de las parroquias de Barrande, Santa Comba y Santa María de los Ríos. Després dels reconeixements practicats per lo Sr. Ortiz Cañavate, y de las disposicions adoptadas per la Diputació de la provincia d' Orense no sabém res mes de la infecció per aquella part; pero es de temer que si 's practican reconeixements escrupulosos per aquella part en tota la zona vehina á Portugal, s' han de trobar mes focos, que posarán en gran perill los richs vinyats de Zamora.

Per la part de Málaga no han sigut menors los progressos de la invasió. Al comensar l' any 1882, l' insecte s' havia presentat ja en los vinyats de la part de Llevant, pero no havia infestat la Vega; al poch temps ja 's notaren focos á la part del Noroest; trovantsen un d' ells en Competa, á dos llegtias es cassas de las costas de Serra Tegida, divisoria de las provincias de Granada y Málaga.

A mitjans del any ja passaban de 30.000 las hectáreas invadidas en ditas provincias, arrivant l' insecte fins prop de la capital; á l' estiu, los partits de Iznata y Totalán trovaren los vinyats complertament aniquilats, y aquesta es la hora en que casi tota la provincia se trova infestada, pero sens que sapiguém de cert per datos oficials y públichs, los límits exactes de la infecció en las vegas y colinas malaguenyas.

Tal es, lleugerament ressenyat, l' avens de la filoxera en Espanya durant l' any que acaba de finir. Grans son los perills que á la producció vinícola esperan, si durant l' any 1883 no 's posa mes empenyo en aturar d' una manera efícas y enérgica los progressos de la plaga.

AGRICULTURA PRÁCTICA

DE LA PATATA.

Sas propietats y conreu.

La plantació de patatas se fa pel regular ab tubercles del any últim, tenint com es consegüent en compte, que 'l fruyt no estiga averiat ni crescut.

Diuhen los autors, que en aquest assumpto han demostrat entendrhi mes, que la plantació pot molt bé ferse ab patatas, mitjanas ó petites, y que de las diferentes y numerosas experiencias practicadas, resulta demostrat palpablement que en igualtat de terrenos, donan molt major y millor producte los tubercles grossos.

Heus aquí la proba á que 's refereix lo cèlebre botànich Schwertz, director de la Escola Real d' Agricultura de Wur-

temberg. Se feu la comparació posant en terra, un al costat del altre, dinou plantacions de patatas, que dividiren en quatre ordres de tamanys.

Número 1.—*Patatas grossas*, quals 19 plantacions pesavan 18 arrobas, 1 lliura y 6 unsas, donaren, producte brut, 203 arrobas, 1 lliura y 4 unsas.—Producte liquit, 184 arrobas, 1 lliura y 14 unsas.

Número 2.—*Mitjanas*, idem, 8 arrobas y 8 unsas, donaren, producte brut, 158 arrobas y 12 unsas.—Producte liquit, 150 arrobas y 11 unsas.

Número 3.—*Petitas*, 4 arrobas y 8 unsas, donaren, producte brut, 149 arrobas y 12 unsas.—Producte liquit, 145 arrobas y 4 unsas.

Número 4.—Tubercles tallats á *trossos* ab dos ó tres ulls cada un, idem, 2 arrobas y 2 unsas, donaren producte brut, 125 arrobas y 4 unsas.—Producte liquit, 123 arrobas y 2 unsas.

Hem transcrit integra y tal com la copia 'l Sr. Burgos la la anterior demostració.

Pera compendre degudament los resultats d' aquesta proba, diu lo mateix autor, es necessari tenir en compte que 'l conreu de la patata, lo cost de la llevar es molt menos considerable que 'ls demés gastos, tals com l' arrendament de la terra, los fems y la ma d' obra. Calculant bé y conresant ab un estalvi que no perjudiqui á la plantació, lo benefici es cert casi sempre, apart, com es natural, de las averías que 'l cel sol produhir en temporals no previstos.

La plantació feta ab tubercles, hem dit anteriorment, referintnos á datos d' altres sabis autors als que 'ns suministra la veu corrent entre 'ls cultivadors práctichs, es la que evidentment mes benefici deixa.

Creyém també que 'l cultiu per llevar es car, poch productiu y que no deu emplearse mes que en circunstancias escepcionals.

La patata pren bé per esqueix ó mugró y 'l cap d' una rama qualsevol plantada en criadero ó bé en terra fértil y ben treballada, pren perfectament. Com nostres lectors comprendrán aquet sistema deu sols aplicarse cuan se vulgan produhir especies novas ó en cassos escepcionals.

La elecció dels tubercles que han de servir pera plantar, ja hem indicat que deu ferse ab molt cuydado, llensant los alterats ó defectuosos, los plens de nusos ó fets malbé per grillats ó per qualsevol altra causa.

Pera evitar que las patatas se grillin es convenient que á ultims d' hivern, quan ja 'ls frets no son de temer se las estenga en graners ó llochs sechs, pero ben airejats y no privats de la claror.

Cuan los tubercles s' han conservat bé, poden servir pera plantacions tardanas y en terras que hajan produhit ségol ó patatas primerencas.

Ha existit la aprensió de que l' ús de la patata com aliment produhia la ronya y en alguns pobles de la provincia de Santander per cert, arribá la preocupació de la gent fins al extrem de proscriure son ús. Al repassar alguns datos de la vida del eminent pedagogo D. Joseph de Arce Bodega, quan escribiam sa biografia, trovarem efectivament una nota que comproba la anterior asserció.

«Tal era la por, se diu en lo document á que aludim, de la honrada gent de Barcnas de Cicero á menjar patatas per por á una malaltia encomanadissa y repugnant, que 's creya desentrotllava son ús com sustancia ó menjar alimentici, que fou precis convence'ls de lo contrari y al veure que 'l mestre Sr. Arce las menjava impunement, foren poch á poch entrant en l' empleo de la benéfica lleguminosa.»

Es una errada, donchs, creure que la patata produheix malaltia quan està sana.

Pera terminar acabaréu copiant las paraulas de M. Eliseo Lefebre.

«Gran falta s' ha comés dihent que la patata ha de preservar desde avuy al mori de fam, y s' ha fet molt mal en acostumar al poble á menjar patatas en compte de pá.»

«A pesar de totas las ventatjas que aquest cultiu reconech, dich que en tota societat ben organizada y animada del noble desitj de conservar á la humanitat totas sas ventatjas físicas, la patata deuria sobre tot servir pera produhir carn y no entrar mes que com un accessori en la alimentació directe del home.»

En cert punt estém conformes ab lo mencionat autor si se'ns permet fer aplicació de sa doctrina sobre aquest punt en aquellàs localitats sols ahont lo pastoreig constituheix la millor y major riquesa.—F. de L. y P.

VARIETATS

LLANA VEGETAL Ó DELS BOSCOS.

Lo regne vegetal facilita gran número de productes que rendeixen considerables beneficis en sas aplicacions á las necessitats de la vida, ja facilitant extractes y principis terapeutichs ó medicinals, ja també subministrant gran varietat de productes de suma utilitat pera diferens usos.

Del *Pi Marítim* s'extrauhen liquits, olis y resinas, y además una materia filamentosa, impregnada de principis aromátichs, propia pera teixits per sa suavitat y contestura. Las fullas ó agullas del pí están constituidas per ténues fibras, unidas las unas ab las altres per una substancia resinosa; aquets filaments, una vegada separats, poden servir pera telas, ó bé simplement pera formar d'ells una especie de llana vegetal molt propia pera matalassos, usada en Alemanyá pera aquest objecte, que té la ventatja d'allunyar los insectes, no impregnarse d'humitat, no exhalar mals olors, además de que no s'aixafa y resulta á un preu mes económic que la llana animal. Aquets son molt higiénichs, perquè facilitan extraordinariament las funcions respiratorias, absorció y transpiració.

Los teixits fets d'aquets filaments del pí reuneixen las millors condicions de solidesa y duració, y per son color y aspecte se semblan á las demás franelas, sobre las quals tenen la ventatja de que no s'escursan y al rentarlas Aquestas franelas estan molt en boga á la Alemanyá y Fransa, y's recomana son us als malalts que pateixen de reumatisme, bronquitis, asma, anginas, ronquera, afeccions de la médula dorsal y altres afeccions, pera quina curació donan los millors resultats.

Lo *Journal of Applied Science*, diu: se 'ns ha presentat la ocasió de poder examinar algunas mostrás de *llana vegetal*, y de tocar y admirar algunas confeccions fetas ab teixits de dit producte. Se preten que ab ell se pot substituhir en los teixits á la verdadera llana, que 'ls colors s'hi adhereixen ab mes facilitat y que presentan la brillantó y la suavitat de la mes fina llana de moltó. A Dusseldorff hi ha una fábrica que explota

ab exit sa elaboració. Se deu son descobriment á M. Anton E. Neuman, fabricant húngaro.

Se sab que la major dificultat que ofereix la barreja de la llana ab lo cotó pera la tintura, procedeix de la diferencia d'afinitat que existeix entre abduas textils; donchs bé, los teixits de llana vegetal, despres de temps quedan endurits, y sas fibras s'erissan, mentres que 'ls teixits de de llana verdadera, al contrari, quedan rissats. Lo nou teixit vegetal, per medi d'una aplicació química adquireix las propietats de rissarse y de poderse tenyir tan prompte y ab los mateixos procediments que la llana. Lo nou producte es cinch vegadas mes barato que la llana, y 's pot, sense cap inconvenient, barrejar ab aquesta última en la proporció de 25, 30, y fins 50 per cent; los teixits produhits ab dits textils barrejats, tenen la mateixa apariencia, las mateixas qualitats, lo mateix tacte y la mateixa resistencia que si fossen fets solament ab llana

En un de nostres viatjes verificats darrerament á Fransa, tinguérem ocasió de veure 'ls nous produhits del *Pi sylvestre* que 's venen també ab lo nom de *llana vegetal* ó *franel-la* obtinguda del fullach de dit arbre, perfectament elaborats.

La preparació d'aquesta llana té la doble ventatja de traure un oli étheriforme, agradable per son olor y molt volátil (*Oleum Pini Sylvestri*) y l'extret de *llana de bosch*, provinent de las agullas de pí durant la coccio.

A través dels sigles, l'art medical ha tret dels *Pins sylvestres* la trementina brut a ó comuna, l'incens ó rehina blanca, la qual produheix per destilació l'oli essencial de trementina, quin residuo dona la colofana, y per fi lo quitrà, tan empleat en medicina.

La medicina prescriu los famosos banys trementinats y aconsella la admósfera dels boscos de *Pins sylvestres*, quals emanacions, provinentas d'aquets arbres rehinosos, influheixen d'una manera molt favorable sobre las vias respiratorias, ó com á específich de las afeccions pulmonars.

La industria y la moda s'han encarregat d'una munió de productes, tals com lo savó balsámich, la pomada al oli, la abietina y sas pastillas y molts altres extrets tots del *Pi sylvestre*, que seria per demés enumerar aqui.—T.

Ab aquet número reparthim prospectes—instruccions pera l'empleo del Oli-Roux, á fi de que 'ls que l'hajan ensajat ó vulgan ferho pugan regir-se millor, puix han suferit unas petitas modificacions, respecte á las del any passat.

NOTICIAS

Plujas.—Las noticias que rebém de las plujas son en estrém consoladoras. De las quatre provincias catalanas se diu que l' aigua d'aquestos últims dias ha contribuït á desarrollar los sembrats y á facilitar los travalls agrícolas d' aquesta época del any.

Reus.—Diuhén de Reus que la poda dels vinyats s' está verificant ab molt bon temps per regla general, pero la majoria de las comarcas diuhén que 'ls sarments per efecte de la continuada secada de la primavera y estiu son molt raquítics, qual circunstancia, gens agradable per cert, fa que tots tingan certs temors sobre la brotada de la cullita vinent, puig de tals rebrots no es possible assegurar res bó.

Fira de la Seu d' Urgell.—La tan concorreguda fira de la Seu d' Urgell que avans tenia lloch en lo primer diumenge de Quaresma, s' ha trasladat, segons escriuhén d' aquella ciutat, al diumenge avans de Carnestoltes, que aquest any es lo dia 28 del present mes de Janer.

Noticias Filoxéricas.—La filoxera está fent estragos en la provincia de Madrid, havent invadit alguns vinyats en los termes de Castillejos, Santa Pilar, Finapielas, Palma, Tortela y Villanueva.

La zona invadida en la provincia de Málaga puja á 60,000 hectáreas y á mes de 25 millones de pessetas las pérduas ocasionadas pel destructor insecte.

En la última sessió celebrada per la Societat Económica gerundense d' amichs del país, s' acordá elevar una exposició al govern demanant la lliure introducció dels ceps resistentes á la filoxera.

Lo periódich oficial d' aquesta provincia publica una circular dictant algunas disposicions pera las operaciones que donguin per resultat la destrucció dels primers gérmenes de la invasió filoxérica, al objecte d' evitar lo que ha succehit en la de Gerona.

A quest fí demana l' unió de todas las forsas vivas del país, concurs que com creyém, no negarán los agricultors, tota vegada que s' tracta de salvar sos intereses.

Vendas de Taronja.—Diuhén d' Alcira que las vendas de taronja continuan essent poch importants, regint los preus de 3 y mitj á 4 rals la arroba en la horta y alguns rals mes en los horts. No obstant, las arribadas á Inglaterra son de consideració, supost que en un sol dia de la passada setmana se vengueren á Lóndres sobre quinze mil caixas y trenta quatre mil á Liverpool, gran part de aquestas últimas pera reesportar al Interior de Inglaterra, nort d' Espanya y Estats=Units. A pesar d'

haverse presentat á la subasta tan grans quantitats de fruyta, obtingueren 11 y mitj á 14 schelins las caixas de 420 y 490, arribant fins 14 á 18 las selectes y llargas.

Una bona part de ditas caixas es procedent d' alguns culliters que visita la paralisació del article per aquí, s' han decidit á esportarlo de son compte. Las últimas noticias d' aquells mercats fan concebir esperansas de que millorin los preus, si 'l temps continua essent favorable.

A Fransa sembla n' han sortit una mica millor los que allá dirigiren sa cullita, pero pera que adquirenca 'l consum en dit país la extensió que pot pendre, es indispensable que las empresas dels ferro-carrils, comprenent sos propis interessos, fassin mes de lo que fan ab l' objecte de facilitar lo transport.

Revista El aceite-Roux.—Ab aquest nom se publica á Figueras un nou periódich redactat per los Srs. D. Joseph Vergés y Almar y D. Joan Arderius Banjol y dedicat á la propaganda y defensa d' aquell producte y á donar á coneixer tot lo que tinga relació ab la Agricultura y especialment ab la filoxera.

Hem rebut lo primer y segon número corresponents respectivament als mesos de Desembre últim y Janer actual.

VINS.

D' algun decaïment en las transaccions tindriam que donar compte en aquest número, pero aixó es degut principalment á que la atenció del comerç s' ha concentrat en los balanços de cap d' any y per lo tant terminadas las operacions inherents als mateixos, recobrará indubtablement lo negoci de vins sa acostumada activitat é importancia com fins aquí. Aixís debém presumirho en vista del gran deficit que ha tingut á Fransa la cullita de 1882 y de las bonas classes que en general s' han obtingut en nostre país de la última cullita, per mes que s' indiqui que 'ls comisionistas volen tractar d' imprimir á nostre mercat vinícola un moviment de descens. No creyém factible 'l logro d' una baixa momentánea, á pesar de que á Espanya quedi molt vi pera vendre, supost que 'ls culliters están confiadíssims que sos caldos serán sollicitats pera 'l consum tant dels mercats americans quant y principalment del francès que ha sapigut y sab á que aténir-se respecte als mateixos. Los preparats pera Ultramar, no obstant la falta de demanda se sostenen á 34 duros pera Cuba, las bonas marcas á 35 pera 'l Riu de la Plata y á 46 pera 'l Brasil per pipa catalana ab casco á bordo.

Los vins blancs molt fermes per haberhi bona demanda, pagantse pera 'l Riu de la Plata 'ls sechs á 12 duros, y de 17 á 18 los dolsos de Má-

laga en quarterola de 120 litres. Pera 'ls Estats-Units del Nort los blanchs sechs imitats al Jerez de 16 y 1½ á 17 duros lo barril de la mateixa cabuda y las imitaciones de Oporto á 16 y 1½ en quarterola á la portuguesa pera 'l Brasil.

Dels estats comparatius de la estracció de vi negre que continuém se desprén que ha disminuhit bastant pera 'l Riu de la Plata sobre la de 1880 y 1881, pero ha aumentat pera Cuba, Puerto Rico y Filipinas.

EXPORTACIÓ PERA ULTRAMAR.

	1880	1881	1882
Vi blanch.	4.798,215. . . .	7.687,377. . . .	6.504,524 litres.
Vi negre.	143,561. . . .	142,209. . . .	150,965 pipas.

DETALL DEL VI NEGRE EXTRET EN

	1880	1881	1882
Isla de Cuba.	84,457. . . .	73,516. . . .	92,550 pipas.
Isla de Puerto Rico..	1,520. . . .	1,673. . . .	3,239 «
Isla de Filipinas. . .	3,633. . . .	3,355. . . .	4,640 «
Riu de la Plata. . . .	48,232. . . .	58,379. . . .	45,605 «
Brasil.	1,926. . . .	751. . . .	1,633 «
Méjich.	1,392. . . .	1,963. . . .	1,726 «
Santo Domingo. . . .	25. . . .	172. . . .	187 «
Port Cabello.	250. . . .	«	« »
Estats Units.	31. . . .	164. . . .	131 «
Trinitat Barlovento.	86. . . .	100. . . .	353 «
Honduras.	189. . . .	406. . . .	224 «
St. Thomas.	1,077. . . .	267. . . .	121 «
Colon.	«	«	99 «
Savanilla.	«	«	219 «
Galápagos.	«	«	188 «
Guatemala.	238. . . .	229. . . .	« «
Belize.	« . . .	«	16 «
Progreso.	133 . . .	«	« «
La Guaira.	« . . .	«	21 »
Guanaja.	« . . .	201. . . .	« «
Fort de France. . . .	372 . . .	1,013. . . .	« «
Singapore.	« . . .	20. . . .	13 «
	143,561	142,209	150,965 pipas.

DETALL DEL VI NEGRE EXPORTAT A LA ISLA
DE CUBA EN 1882.

Habana.	80,300	pipas.	Cárdenas.	330	pipas.
Centocho.	7,210	»	Caibarien.	328	«
Matanzas.	1,650	«	Sagua la Grande.	185	«
Santiago de Cuba.	1,398	«	Nuevitas.	298	«
Guantánamo.	412	«	Gibara.	11	«
Manzanillo.	428	«	TOTAL. . . 92,550 pipas.		

CALENDARI DEL PAGÉS

JANER

CASSA Y PESCA

CASSA.—Las llebres, los conills y las perdius á la montanya, y 'ls ciervos, las daynas y 'ls corsóns en las serras, tots los animals buscan lo seu repós en las atemperadas vessants que miran á la banda del Mitjdia. Fins los porchs sanglás eixits, que per aquet temps comensan á empaytar á sas femellas tenen sos picaderos y son descans en aquestos llochs. Aquí son las casseras de la cassa menor y las grans batudas dels caps de bestiar. Las perdius de garriga y 'ls torts que apareixen desde'l mes anterior continuan fent sa entrada. Ab las neus venen los dias de sort, en que no 's deu perseguir á aquells animals, pero que 's poden aprofitar en seguir lo rastre dels llops y guineus y demes bestias danyinas sens oblidar á las aus de rapinya que venen á fer sa sagnant presa. En aquesta agradable tasca contra las bestiolas enemigas de la cassa poden sorprendre 's en los clots d' aygua, entre la neu, los desitjats aucells acuáticos.

PESCA.—Aquet mes pertany á la estació menos favorable pera la pesca ab canya. Ab tot, en los dias serens y atemperats en que llú un sol esplendorós, se poden pescar durant las horas del mitjdia 'ls esturions, las pèrsagas, los gobíns, las murelas y las anguilas en los rius y rieretas aprop del mar.

Imprenta de «La Renaixensa», Xuclá, 13, baixos.